

[Bilgrav-Nielsen.]

at der kunne bevilges talsmanden en månedlig fridag, hvor han helt kunne hellige sig sit talsmandsjob. Beklageligvis har der ikke kunnet tilvejebringes enighed herom, og jeg må sige, at jeg synes, det skorter noget på forståelsen for talsmandens virksomhed og de betydelige opgaver, han stilles over for, når man ikke fra V, K og S vil være med til at sikre talsmandens virksomhed. Det har været fremført, at talsmanden sikkert ville bruge en sådan fridag til alt muligt andet end lige netop til sin talsmandsvirksomhed. Hertil skal jeg blot sige, at det jo efter reglerne er muligt for mandskabet at udskifte en talsmand, som man synes ikke i tilstrækkeligt omfang varetager mandskabets interesser, og endelig kan jeg ikke tilbageholde en beklagelse af, at den mistillid, der ligger i, at man ikke vil være med til en sådan forbedring af ordningen, jo til syvende og sidst giver indtryk af, at man ikke interesserer sig synderligt for denne talsmand. Man må endelig ikke tro, at menige siger ja til at modtage valg til talsmand, blot fordi det kan medføre 1 dags tjenestefrihed om måneden.

Det er mit håb, at venstres, de konservative og socialdemokratiets medlemmer af udvalget mellem anden og tredje behandling vil læse § 5 i nærværende lovforslag endnu en gang. De opgaver, der her pålægges talsmændene, kan måske ved nærmere eftertanke få de nævnte medlemmer til at indse, at der er stor risiko for, at egnede menige vil nægte at modtage valg til talsmænd på grund af medfølgende pligter, hvis de ikke får den fornødne tid til at varetage deres job.

Det fremgår af § 8, stk. 2, at forsvarsministeren er klar over, at det er nødvendigt med lempelse i den daglige tjeneste, når det gælder talsmandens møde med sin valggruppe. Jeg anmoder forsvarsministeren om at gøre sig overvejelser i retning af at skaffe tjenestefrihed for talsmanden, når det gælder det arbejde, der ligger uden for det egentlige møde med gruppen.

Vi har i udvalget modtaget ministerens redegørelse for, hvordan den påtænkte talsmandsuddannelse tænkes foretaget. Hertil skal jeg ikke gøre mange bemærkninger. Gennemføres denne uddannelse som skit-

seret, er der god grund til at tro, at talsmanden herigennem vil kunne tilegne sig megen viden om talsmandens muligheder og om hele apparatets funktion, og han vil herved have de bedste muligheder for på god måde at varetage sit job.

Jeg er ligeledes tilfreds med, at det af ministerens skriftlige redegørelse fremgår, at både den centrale og den lokale talsmandsuddannelse agtes afholdt i tjenestetiden og ikke i fritiden, som det anføres i bemærkningerne til lovforslaget.

Talsmandsuddannelsen henlagt til fritiden ville sammen med frivillighedsprincippet let føre til, at kun få talsmænd deltog i uddannelsen.

Det nævnes som sagt i klimaudvalgets betænkning, at en af årsagerne til, at den nugældende talsmandsordning ikke fungerer, er manglende kontakt mellem talsmændene. Også dette problem har vi drøftet i udvalget, og jeg har fremført ønsket om, at forsvarsministeren foranlediger talsmandskonferencer afholdt både inden for de enkelte værn og på regionsplan. Jeg er overbevist om, at sådanne konferencer med fri meningsudveksling og fuld offentlighed ville være et godt forum for erfaringsudveksling. Imidlertid har det radikale venstre stået ene med dette synspunkt, hvilket jeg beklager. På trods heraf skal ikke undlade at gøre forsvarsministeren opmærksom også på dette spørgsmål.

Ved første behandling af forslaget til lov om samarbejdsregler i forsvaret anførte jeg, at det var det radikale venstres opfattelse, at der med gennemførelsen af dette lovforslag med visse ændringer var grund til at tro, at klimaet i forsvaret ville kunne ændres til det bedre, vel at mærke hvis andre love, hvoraf dette forhold afhænger, også blev taget op til kritisk gennemgang med henblik på revision. Det gælder især den militære straffelov og den militære retsplejelov. Ministeren oplyste ved første behandling, at dette allerede var under overvejelse. Alligevel har et enigt udvalg fundet det vigtigt, at den demokratisering, som nærværende lovgivning giver mulighed for, følges op af ændringer i den militære straffelov og den militære retsplejelov, således at bestemmelser i disse love ikke skal være hæmmende for udviklingen. Ud-